

כה' תשרי, תשפ"ד
10 אוקטובר 2023

מחנכות כיתה ביסודי בעת חירום

"הדבר הטוב ביותר שנוכל לעשות

בזמנים לחוצים הוא להקשיב

האחד לשני עם האוזניים ועם הלב,

ואז נהיה בטוחים שהשאלות שלנו חשובות

בדיוק כמו התשובות אותן אנו מחפשים" פרד רוג'רס

תפקיד מחנכת כיתה נחשב לתפקיד ייחודי במערכת החינוך בישראל. התפקיד נועד לזמן לתלמידים דמות משמעותית, המלווה אותם והפועלת ליצור את המענים המיטביים, הדרושים להם בתהליך הלמידה וההתחנכות שלהם בבית הספר בכלל והיבטים.

בימים כתיקונם מצופה מהמחנכות לפעול, כדי להעמיד לרשות התלמידים את מיטב ההזדמנויות ללמידה והתפתחות. על אחת כמה וכמה בעתות חירום.

בנוסף לצרכים הרגילים של ילדים, במצב חירום קיים סיכון בהיבטים גופניים, רגשיים וחברתיים. המצב מעורר חרדות ומעצים פחדים ומתחים, סדר היום משתנה ונקטעת שגרת הלמידה של התלמידים. הנסיבות הקשות יוצרות תחושת אי ודאות ובלבול אצל מבוגרים וילדים כאחד, ומקרים של אובדן פתאומי ושכול מהווים גורמי סיכון במשפחה. כל אלה מערערים את תחושת היציבות שחיונית לחיזוק תחושת הביטחון והחוסן של ילדים.

מתוך מכלול התפקידים של מחנכת הכיתה, בעת חירום ומשבר מתמשך נתמקד ביתר תשומת לב בהיבטים הבאים:

א. ראייה ותכלול הוליסטי של הילד -

עקרונות פעולה: 1. זמינות, נגישות ופניות

2. יצירת מרחב בטוח

3. גמישות

4. מסוגלות

5. מיקוד בעובדות

פרקטיקות: שיחות אישיות - שיתוף, התעניינות, גילויי אכפתיות

טיפים לניהול דיון רגשי

איך יוצרים קשר אישי עם תלמידים

ניהול שיחה אישית עם תלמידים

דיאלוג מורה תלמיד- מתווה לשיחות אישיות בין מורים לתלמידים

'פנים אל מול פנים' – עקרונות רבים לניהול שיחות עם תלמידים

מפגש פתיחה וסיכום יום – סדירות קבועה
יצירת מחברת קשר (מחברת דיגיטלית בזמן למידה מרחוק)

ב. הכיתה כמרקם חברתי-

עקרונות פעולה: 1. שייכות

2. ערבות הדדית

3. דוגמא אישית

4. מרחב בטוח

פרקטיקות: שילוב של משחקים בלמידה

משימות שיתופיות

מעגלי שיח בקבוצות קטנות בעברית / בערבית

יצירת הזדמנויות למילים טובות בין התלמידים

יצירת זמן משותף לפעילויות הפגה

ג. קשר עם הורים-

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
האגף לחינוך יסודי

עקרונות פעולה: 1. זמינות ונגישות להורים

2. הקשבה אמפתית

3. מענה דיפרנציאלי

פרקטיקות: עידכון שוטף כיתתי ופרטני

"מילה טובה"

יצירת הזדמנויות לשיתוף הורים בפעילויות הכיתה

מפגש משפחתי בזום

[שיח אישי/משפחתי במצבי משבר](#)